

Stinas

artiklar 41

INNEHÅLL

- 3 Vanligaste födelsedagen bland födda i Sverige, 2024
- 4-5 Violin och viola
- 6 Två vitt skilda orsaker till hjärtstopp
- 7 Mellovinnarnas Vöra
- 8-11 Roliga historier och skämt
- 12 Skärpta regler för parkeringstillstånd för rörelsehindrade
- 13-15 Tiodans
- 16-17 Mumin 80 år
- 18-21 Emy Storm
- 22-23 Meta Velanders
- 24-25 Pippi Långstrump 80 år
- 26-33 Amerikanska ungdoms-tv-serier
- 34-35

Vanligaste födelsedagarna bland födda i Sverige

2024

Datum	Antal
16 april	25 985
26 april	25 978
3 maj	25 966
22 april	25 946
18 april	25 917
15 april	25 908
29 april	25 903
12 april	25 902
10 april	25 876
11 april	25 862

KÄLLA: mama, SCB

Violin och viola

Violin

Namn

I modern svenska används fiol mer i tal, violin mer i notskrift och programblad. Musikern kallas violinist.

Historia

De tidigaste stråkinstrumenten utvecklades troligen i Asien. I Europa introducerades stråkar först under medeltiden (från antikens slut till slutet av 1500-talet).

Under barocken (från slutet av 1500-talet och in på 1700-talet) utvecklades fiolbyggandet till ett svårt hantverk av främst italienska makare. Större orkestrar utvecklades, där stråkarna var den viktigaste gruppen. Här etablerades normen för stråkmusik.

I och med romantiken (slutet av 1700- till mitten av 1800-talet) blev de nya stråkinstrumenten centrala i tonsättarnas önskan att gestalta känslor och uttryck. Vibrato och andra uttrycksfulla tekniker infördes. Samtidigt standardiserades symfoniorkestern, med stora violinsektioner och regler för solo- och stämfördelning. Violinstämman dominerar i symfoniorkestern, stråkorkestern och stråkkvartetten.

I Sverige

Stråkinstrument har funnits i Europa länge, men inte violinen. Den kom till Sverige i början av 1600-talet. 1629 hade Hovkapellet under Gustav II Adolfs tid utökats med stråkar från att tidigare bara haft blåsinstrument. Från 1720 blev fiolen huvudinstrument och mer populär. Från cirka 1800 var den helt dominerande för spelmän.

Fiolmusik

Fiolen dominerar ofta i europeisk folkmusik.

Inom klassisk musik är den vanlig både i orkester och som soloinstrument. I en symfoniorkester är stråksektionen med 2 violinstämmor, med cirka 8-20 musiker vardera, grundstommen. Johann Sebastian Bach har skrivit stycken för soloviolin. Inom kammarmusiken (avsedd för färre instrument med individuella stämmor) finns stråkkvartetter (4 musiker). Särskilt Mozarts *Eine kleine Nachtmusik* är ett känt och omtyckt stråkkvintettstycke. Det finns även stråk- och kammarorkester.

Fiolen i dag ett av de mest dominerande folkmusikinstrumenten. När elfiolen kom i slutet av 1980-talet (med finländska Linda Lampenius) hittade fiolen och de andra stråkinstrumenten in i många andra genrer, såsom pop, rock och metal.

Viola

Viola, altviolin eller altfiol är stråkfamiljens altmedlem (alltså lägre stämd än violinen). Musikern kallas violast eller altviolinist.

Violan är äldre än den mindre violinen, och tillkom under 1500-talet ur de äldre stråkinstrumenten viola da braccio, rebec och fiddla.

Medan olika violiner varierar lite i storlek tillverkas violor i olika storlekar och modeller; dels för att passa olika violasters fysiska förutsättningar, dels för olika toner. En viola kan därför vara 38–43 centimeter lång – i ovanliga fall ännu större. Professionella musiker brukar föredra minst 40 centimeter långa instrument för klangens skull.

Viola spelas nästan på samma sätt som violin. Avstånden på greppbrädan är dock betydligt större för att strängarna är längre. Stråken är lite tyngre och grövre.

Jämfört med violinspel krävs ett spelsätt med mer tyngd (inte tryck) för att uppnå god violaklang, en fyllig ton. Spel i höga lägen kan vara krävande för att spelarens vänsterarm måste sträckas runt den stora instrumentkroppen.

Strängarna stäms till tonerna (från den översta till den lägsta) a¹, d¹, g och c. Violans unika klang beror bland annat på att den av praktiska skäl har en liten resonanslåda i förhållande till andra stråkinstrument.

I notskrift noteras violan oftast i c-klav (altklav), men i högre lägen används g-klav. Den är stämd över cellon och under fiolen.

I symfoni- och stråkorkester har violastämman oftast en ackompanjerande roll, men i de senaste cirka 100 årens musik har den blivit mer framträdande.

Violan är det stråkinstrument som används minst utanför den klassiska musiken, men förekommer även i både äldre och nyare svensk folkmusik.

KÄLLA: Wikipedia

FOTO: Frinck51~commonswiki

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported

Två vitt skilda orsaker till hjärtstopp

KÄLLA: study.com, www.hematology.org

Lågt kaliumvärde

Lågt kaliumvärde beror på vätskebrist, efter matförgiftning/magsjuka eller för hög dos av/för lång behandling med vätskedrivande medicin.

Eftersom hjärtmuskeln behöver kalium för att pumpa, kan kaliumbrist göra att hjärtat slutar slå, vilket är hjärtstopp. När hjärtat inte slår får inget av kroppens organ, inklusive hjärtat, det blod de behöver.

Lungproppar

Flygresor på 8 timmar eller längre innebär störst risk för blodpropp.

I vissa fall kan proppen lossna och vandra iväg. I allvarligare fall kan det orsaka smärta, svullnad och värme i det drabbade benet, eller så kan den lossna och vandra iväg till lungblodkärnen och orsaka lungpropp i ena lungan eller i båda. I värsta fall slutar hjärtat slå och man får ett hjärtstopp.

GJORT AV: Patrick.Lynch

Creative Commons Attribution 2.5 Generic

Mellovinnarnas Vörå

– vi kan – vi gör – vi trivs

Vörå ligger vid den vackra kusten i Österbotten ca 4 mil norr om Vasa. Kommunen är tvåspråkig (Vöyri på finska), med svenska som majoritetsspråk.

Utbudet av aktiviteter är stort, både kulturliv och idrottsverksamhet blomstrar.

Möjligheterna till avkopplande friluftsliv är stora, tack vare den omväxlande naturen.

Ett brett kultur- och musikliv samt aktiva föreningar garanterar att du aldrig behöver vara sysslolös.

Under året arrangeras många kulturella evenemang inom teater, musik och hembygdskultur.

Bland sevärdheterna kan nämnas Vörå kyrka, Tottesunds herrgård, Kimo Bruk, Fänrik Ståhls Center samt flera muséer och fornlämningar.

En del av Kvarkens världsarv ligger i Vörå. På Västerö vandringsled kan du se stora kantiga stenblock och steniga fornstränder, som båda är spår av den senaste istiden.

Längs Kummelskärs naturstig vid Mickelsörarnas naturstation finns lämningar från fiskares övernattningsläger från 1500-talet samt båthamnar, som för länge sedan blivit för grunda till följd av landhöjningen.

Creative Commons Attribution-Share Alike
3.0 Unported

FOTO: Fenn-O-maniC

KÄLLA: suomiopas.fi

Roliga historier och skämt

KÄLLA: mynanny.se

Mamma, varför är det synd om myror?

– Det är väl inte synd om myror?

– Jo, fröken sade att vi skulle gå ut och titta på myrstackarna.

– Kom nu, du förstör ju skämtet.

Se upp för stupet!

– Vilket stuuuuuuuuuuuuup?

Visste du att Elvis Presley hade en begåvad storebror?

– Nej, vem var det?

– Tolvis Presley.

Vad kallas en nyanställd på hamburgerkedja?

– Nyburgare!

Vad är det som går och går, men aldrig kommer till dörren?

– Farfar som fastnat med hängslena i garderoben.

Vet du varför tuggummit gick över gatan?

– För det fastnade under en sko.

Om det sitter fem apor på ett tak och en hoppar ner,
hur många sitter kvar på taket?

– Noll, för det var härmapor.

Vad händer om en katt äter en linjal?

– Den blir mätt i magen.

Vet du varför det inte finns mammutar längre?

– Det finns ju inte några papputar...

Vilket husdjur trivs bäst på gym?

– Katten för den gillar spinning.

Vad kallar man ett får med morötter i öronen?

– Vad man vill, hon kan inte höra dig ändå!

Varför åkte den trötta grisen till England?

– För att bli pigg.

Varför gillar fransmän att äta sniglar?

– De har inte råd med snabbmat.

Vad heter världens fattigaste kung?

– Kung Kurs

Vilken bok ger dig bekymmer om du läser den?

– Matteboken, den är bara fylld av problem!

Vilken apa är bäst på att dansa?

– Orangutangon

Vilket land har de bästa skidskyttarna?

– Skottland

Vilka är de mest aktiva i skogen?

– Träna

Vad gör en arbetslös skådespelare?

– Spelar väl ingen roll?

Vad hände med tjuvarna som stal en kalender från butiken?

– De fick 6 månader vardera

Vad är det för vatten i ett vattenpass?

– Rakvatten

Vad gör tandläkaren runt lunchtid?

– Käkar

Vad heter McDonalds nya fiskburgare?

– McRill

Vad är det för skillnad på en smutsig gris och en ren?

– Renen har horn

Vad är det viktigaste när du köper nya fotbollsskor?

– Att de passar bra!

Vad sa den ena kannibalen till den andra?

– E du go eller?

Vad sa getingen när han flög in i fönstret med rumpan före?

– Oh my gadd!

Vad sa väggen till den andra väggen?

– Vi ses vid hörnet.

Vet du var hajen lärde sig att simma?

– På haj-school

Var har vampyrer sina pengar?

– På blodbanken

Hur många bor det i Kanadas huvudstad?

– Åtta-va?

Jag undrar vad den del av hjärnan
som förr användes till folks telefon-
nummer används till idag.

Skärpta regler för parkeringstillstånd för rörelsehindrade

För ett tag sedan skrev jag i Öbackabrus om parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

För att man numera ska ha rätt till sådant krävs att man inte kan prata (övrig funktionsnedsättning beaktas ej). Annars får man en lapp där det står att man har rätt att lasta av nära entré eller liknande och sedan får man parkera på vanlig parkering.

Det här stycket från Transportstyrelsens hemsida gäller nu alltså många fler:

"Hämta och lämna passagerare utan parkeringstillstånd

För personer som inte uppfyller kraven för ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade finns i trafikförordningen (11 kap. 9 § punkten 7) ett allmänt undantag som innebär att man vid transport av sjuka eller rörelsehindrade får stanna och parkera ett fordon trots förbud att parkera enligt lokala trafikföreskrifter. Detta gäller endast om omständigheterna kräver det och om särskild försiktighet iakttas.

I många fall kommer man då mycket närmare målpunkten och kan stanna för att hjälpa sin passagerare ur bilen innan föraren sedan parkerar fordonet på en vanlig parkeringsplats."

KÄLLA: transportstyrelsen.se

Tiodans

KÄLLA: Wikipedia, danssport.se

Tiodans är grunden i de danstävlingar vi ser på TV där en professionell dansare lär en kändis att dansa.

Tiodansen delas in i standarddanser och latinamerikanska danser.

I standarddanserna håller paret kontakt, medan i latinamerikanska danser är icke-kontaktpositioner generellt.

Standarddans

Vals

I Sverige kallas den modern vals, i Norge engelsk vals. Vals går i 3-takt. I början av 1800-talet fick valsen sitt stora genombrott i Europa. Valsen kommer för alltid att vara kopplad till den österrikiska familjen Strauss och främst då Johann Strauss d.ä. och hans son Johann Strauss d.y. som båda kom att kallas "Valskungen".

Wienervals

Valsen ackompanjerades av en ny typ av musik – wienervalsen. Även den går i 3-takt. Klänningen är lång.

Quickstep

Går i 2-takt eller 4-takt, ganska lik en snabb foxtrot. En typisk quicksteplåt är "Come to the Cabaret" från filmen Cabaret. Fastän dansen liknar foxtroten, är tekniken och rörelsemönstret unikt.

Tango

Tango går i 4-takt. Idealet är explosivitet, dynamik, snabbhet. Hållningen är viktig, paret sitter ihop i bröst, midja och lår – fötter och huvuden är långt från varandra.

Slowfox

En långsammare variant av foxtrot som den utvecklades ifrån. Mannen som uppfann foxtrot hette Harry Fox. Taktarten är 4-takt.

Latinamerikansk dans

De har alltså alla sitt ursprung i Latinamerika.

Vad gäller utrustning så är damernas klackar högre i latin än i standard. Herrarnas *har* klackar.

Cha-cha-cha (cha-cha)

Utvecklades i Kuba på 1950-talet som en variation av mambo och rumba. Den blev snabbt populär i USA och Europa. Går i 4-takt. Klänningen är kort och har inte så mycket tyg som rör sig.

Rumba

Den afro-kubanska dansen uppstod i Havanna på 1890-talet. Tävlingsdansen har sina rötter i 30-talsrumba som ursprungligen kom från Kuba och från musikstilen son. Går i 4-takt. I Sverige finns denna rumba nästan enbart som tävlingsdans.

Samba

Samba är ett samlingsnamn på en mängd livliga och rytmiska danser av afrobrasilianska ursprung som dansas till sambamusik. Namnet tros komma från danser utförda av afrikanska slavar. I en modifierad form lanserades samban 1939 och blev populär i Europa efter andra världskriget. Samba kan dansas både som pardans och solodans. Gemensamt för alla sambadanser är att dansarna skakar mycket på kroppen och rör höfterna i takt med musiken. Samba går i 2-takt. Samba har dansats i Brasilien sedan i slutet av 1800-talet.

Eftersom Brasiliens sambadans definieras som flera danser snarare än en enda så kan ingen specifik dans med säkerhet förklaras som den "ursprungliga" sambastilen. Till de flesta sambadanser finns en motsvarande subgenre inom sambamusiken. Klänningen i 10-dansens samba är bullig och färgglad, den ska kunna röra sig mycket.

Jive

Den godkändes som tävlingsdans 1968. Har rötter i jitterbugg och började dansas av afro-amerikaner i USA på 1930-talet. Den är en av de snabbaste pardanserna och känns lätt igen på det höga tempot. Dansen är fysiskt krävande, med höga knän och många sparkar. Jive dansades historiskt som sällskapsdans och blev populär tack vare sångare som bl. a. Cab Calloway. Den moderna tävlingsdansen, som uppstod på 1990-talet är gladare och hoppigare än klassisk jive och dansas med djupa knäböj och gungande höfter. Går i 4-takt.

Pasodoble

Pasodoble (dubbelsteg på spanska) går i 2-takt och kommer från Spanien. Dansen är energisk, livlig och sensuell och betraktas som nationaldans. Mannen ska symbolisera matadoren som sveper den röda capen – kvinnan – över dansgolvet och på senare år har den blivit mycket flamencoinspirerad. Klänningen är lång och åttnisntone en av färgerna brukar vara svart.

Mumin 80 år

Mumintrollet, Mumin, är en litterär figur skapad av den finlandssvenska författaren och bildkonstnären Tove Jansson och introducerad 1945 i boken *Småtrollen* och den stora översvämningen.

Mumintrollet är ett ungt, manligt mumintroll som har huvudrollen i de flesta av böckerna och filmatiseringarna om Muminvärlden. Han är enda son till Muminmamman och Muminpappan som tillsammans bor i ett stort flervåningshus i Mumin-dalen.

Bakgrund

Mumintrollet tecknades som figur första gången 1943 i den finlands-svenska satirtidningen *Garm* men kallades då för Snork. Figuren var i tidiga versioner helsvart med öppet gap och röda ögon, sprungen ur de "urdjävliga krigsåren".

Nosen var även smal och liknades nästan vid en näbb. 1945 tog Jansson seriens signaturfigur till den första Muminboken, *Småtrollen* och den stora översvämningen, under det nya namnet Mumintrollet som samtidigt fick en tjockare, vit kropp, korta ben och flodhästliknande näsa.

Personlighet

Mumintrollet är till sin natur vänfast, äventyrlig och intresserad av det mesta, men samtidigt ganska ängslig av sig och vågar sällan ge sig ut på äventyr på egen hand. Han är även

väluppfostrad och artig men lite smått naiv. Han lever sitt liv lyckligt nyfiket och ser på världen med en känsla av hänförelse inför enkla saker som att plocka fina stenar eller snäckskal.

I Muminböckerna kan man följa hans personlighetsutveckling från en liten pojke som tyr sig till sin mor i *Småtrollen och den stora översvämningen* till en ung person som börjar bli vuxen och själv vågar ta itu med sin rädsla i *Pappan och havet*.

Familj

Mumintrollet är Muminmamman och Muminpappans enda barn och tillsammans bor de i det höga Muminhuset i Mumin-dalen och utgör tyngdpunkten i berättelserna.

Där förekommer dock aldrig några andra mumintroll, förutom Förfadern som Mumintrollet får träffa i *Trollvinter*. Mumintrollet har därutöver inga kända släktingar.

Relationer

Mumintrollets 2 närmsta vänner är Sniff (som också är hans första) och Snusmumriken (som är hans allra bästa). Relationen till de 2 vännerna är ganska olika; när han är på äventyr med fega Sniff får han ofta lugna honom men när han umgås med Snusmumriken är det Mumintrollet som får ta del av hans kunskap och erfarenheter. Sniff bor tillsammans med Mumintrollet i Muminhuset medan Snusmumriken är mer av en ensling som bor i sitt tält och trivs med att få vara ensam ibland.

Under vintern när Muminfamiljen går i ide vandrar Snusmumriken söderut och Mumintriolet oroas ibland av att han inte ska komma tillbaka till våren som han brukar.

Det har antytts flera gånger att han är kär i Snorkfröken, som han vid deras första möte räddar från en dödlig växt i Kometen kommer och därefter inleder ett nära förhållande med.

Snorkfröken kan ses som hans flickvän även om det aldrig beskrivits så i böckerna. I den japanska animerade TV-serien har dock Snorkfröken en återkommande roll och deras förhållande där är betydligt mer uttalat.

KÄLLA: Wikipedia

Röster i film och TV

År	Film/serie	Röst
1969	Mumintriolet	Börje Ahlstedt
1973	Jul i Mumindalen	
1990-91	I Mumindalen	
1992	Kometen kommer	
2010	Mumintriolet och kometjakten	

Emy Storm

Folkbokförd Emmy Karolina Fyhring-Ljungberg, ogift Storm, född 20 maj 1925 i Alfta församling i södra Hälsingland, död 24 november 2014 i Husie församling i Malmö, var en svensk skådespelare.

Emy Storm hemma i Alfta under folkfesten Ålyran

Biografi Tidiga år

Emy Storm växte upp i Alfta i södra Hälsingland i en skogsarbetarfamilj, men reste som 15-åring 1940 ensam med tåget till Stockholm. Efter 2 tuffa år började hon på Gösta Terserus teaterskola, som ansågs vara en bra förberedelse till Dramatens elevskola. I 1940-talets Sverige var det fler än någonsin tidigare som ville bli skådespelare och bland de förhoppningsfulla teater-eleverna fanns Göte Fyhring.

Storm filmdebuterade 1948 i Hasse Ekmans Banketten. 1950 var hon med i Rolf Husbergs film Anderssonskans Kalle där hon var en dam på fest.

Hösten 1950 öppnades Intiman vid Odenplan och invigningsföreställning var Bertolt Brechts Tolvskillingsoperan i regi av Ingmar Bergman. Emy Storm gjorde här sin professionella debut med rollen som Dolly.

Dramatens elevskola

1951 blev Storm på tredje försöket antagen vid Dramatens elevskola där hon studerade till 1954, med bl. a. Meg Westergren (senare i Rederiet). På skolan fanns då bl. a. Öllegård Wellton (som spelade Tommys och Annikas mamma i TV-serien och filmerna om Pippi Långstrump).

För att få scenisk erfarenhet medverkade eleverna i teaterns föreställningar och Storm debuterade på Dramaten i november 1952 i Fritz Reuters pjäs Livet på landet.

Ett par månader före utexamineringen 1954 satte Rune Carlsten upp Brandon Thomas fars Charleys tant där hon spelade Donna Lucia d'Alvadores. Lord Fancourt Bobberly gjordes av Allan Edwall.

1950-talet

Efter slutförda studier vid elevskolan kom hon till Riksteatern.

1956 blev hon engagerad vid Stads-teatern Norrköping-Linköping som när Storm kom dit – under teaterchefen John Zacharias ledning – hade en eminent ensemble med skådespelare som Margreth Weivers (Lotta på Bråkmakargatans mormor).

Storms första uppdrag på stadsteatern var i Älskling, jag ger mig!.

Där medverkade även hennes blivande make Göte Fyhring. Hon gjorde sedan bl. a. Fru Markurell i Hjalmar Bergmans Markurells i Wadköping.

Hennes sista roll på Stadsteatern Norrköping-Linköping var som Clothilde i Georges Feydeaus sekel-skiftesfars Fruar på vift med Öllegård Wellton, Margreth Weivers, Göte Fyhring och Göthe Grefbo (polisen Klang i Pippi Långstrump). Tidden vid stadsteatern innebar många omväxlade roller och möjligheten att utvecklas som skådespelare med en lagom stor och bra ensemble. Men efter 6 år i Östergötland sökte sig det nu gifta paret Storm och Fyhring till Malmö.

Malmö stadsteater

1962 anställde teaterchefen Gösta Folke dem båda vid Malmö Stads-teater. Här kom hon som skådespelare till sin rätt och porträtterade i 2 decennier levande människor på scenen.

Arbetande kvinnor, mödrar och fruar i film och på TV

Hon gjorde sin första större filmroll i Bo Widerbergs Kvarteret Korpen, där hon spelade Anders (Thommy Berggren) hårt arbetande mor i Malmös fattigkvarter. Filmen spelades in och hade premiär 1963.

Hon debuterade på TV-teatern 1965 som Kristina i Strindbergs Gustav Vasa med Oscar Ljung i titelrollen men sedan följde vardagliga kvinnor i samtiden, I Bengt Bratts Villa med staket gjorde hon Elsie, hustru till en tjänsteman.

Emy Storms absolut mest kända roll är dock som Emils mamma Alma i Olle Hellboms 3 filmer om Emil i Lönneberga (1971, 1972 och 1973) där hon återförenades med Allan Edwall som spelade pappa Anton, Björn Gustafson var drängen Alfred och Maud Hansson pigan Lina. Emil själv Jan Ohlsson och lillasyster Ida Lena Wisborg sågs av hela befolkningen på bio och när filmerna sändes i TV.

I Håkan Ersgårds TV-serie Hedebyborna med manus av Sven Delblanc som sändes i TV 1978–1982 gestaltade hon Rävfarmarens hustru Hilma.

Efter tv-genombrottet

Vid mitten av 1970-talet hade Emy Storm tack vare Emilfilmerna blivit en av landets mest folkkära skådespelare.

Scenkarriären kröntes 1981 med Modern i Blodsbröllop av Lorca, vars spanska kvinnodramer passade hennes realistiska spelstil.

Emy Storms sista roll på Malmö stadsteater före pensioneringen var som Gustava Hägg i Vilhelm Mobergs Änkeman Jarl som hade premiär på annexscenen Nyan i maj 1984.

Roller som pensionär

Hösten 1988 återvände Emy Storm till scenen i ett gästspel på Riksteatern som Prästen i Per-Olov Enquists pjäs I lodjurets timma. Rollen som Lisbeth gjordes av Bergljót Arnaóttir (långt senare Alice i Skilda världar).

I december 1990 gjorde Storm efter 36 år sin sista roll på Dramaten, Krösa-Maja i Kalas i Lönneberga. Hennes roll i filmerna, mamma Alma, gjordes nu av bl. a. Christina Schollin. Alfred spelades av Jacob Eklund. I rollen som Prostinnan sågs Gaby Stenberg (Beatrice Dahlén i Rederiet) som efter en lång karriär tidigare samma höst hade gjort sin debut på Dramaten.

Storm medverkade också i flera produktioner på film och i TV till 2005.

Övrigt

Från 1958 och fram till sin död 2014 var hon gift med skådespelaren Göte Fyhring. Emy Storm är begravd på Husie kyrkogård i Malmö.

Utmärkelser

Kvällspostens Thaliapris 1979

Teaterförbundets Gösta Ekman-stipendium 1997

Filmografi

1948: Banketten
1950: Den vita katten
1950: Anderssonskans Kalle
1952: Hon kom som en vind
1953: Ursula – flickan i finnskogarna. Vägen till Klockrike
1955: Giftas, Finnskogens folk
1962: Chans
1963: Kvarteret Korpen
1966: Den ödesdigra klockan,
Woyzeck (TV-serie)
1967: Kullamannen (TV-serie),
Ryck mej i svansen, älskling!
1968: Komedi i Hägerskog,
Slättemölla by (TV-serie)
1970: Frida och hennes vän (TV-serie), Tretton dagar (TV-serie)
1971: Emil i Lönneberga
1972: Nya hyss av Emil i Lönneberga
1973: Emil och griseknoen
1974: Fiskeläget (TV-serie)
1976: Predikare-Lena (TV-serie)
1977: Soldat med brutet gevär (TV-serie)
1978–1982: Hedebyborna (TV-serie)
1979: Godnatt, jord (TV-serie), Rädsla (TV-serie)
1980: Sverige åt svenskarna
1981: Operation Leo, Rasmus på luffen
1983: Motorsågen
1986: Bödeln och sjökan, Prästkappan (TV-serie)
1987: Lackalänga (TV-serie)
1991: Den goda viljan (TV-serie)
1996: Mysteriet på Greveholm (TV-julkalender)
1999: Browalls (TV-serie)
2000: Ronny & Julia (TV-julkalender)
2001: Fru Marianne (TV-serie)
2002: Den 5:e kvinnan (TV-serie)
2005: Wallander – Mörkret
2020: Stall-Erik och snapphanarna

Teater

1950-1988 gjorde Storm otaliga teaterroller. Se Wikipedia

KÄLLA: Wikipedia, Tidningen Ljusnan

Meta Velander

Folkbokförd Eva Margareta Kjellson, född Velander den 13 augusti 1924 i Djursholm i Danderyds församling i Stockholms län, död 16 maj 2025 i Djursholm, var en svensk skådespelare.

Biografi

Velander växte upp på Kungsholmen i Stockholm, nära Rålambshovsparken, och bodde där fram tills hon fyllde 21.

Hon började spela teater redan under skoltiden. Hon studerade vid Dramatens elevskola 1947–1950, där hon bl. a. var klasskamrat med kollegan Olof Thunberg (som gjorde rösten till Bamse).

Velander kom därefter till Uppsala Stadsteater där hon var fram till 1957. 1960 kom hon till Stockholms stadsteater där hon varit sedan dess, med kortare uppehåll.

Velander gjorde Sommar i P1 1982 och 2010.

Familj

Meta Velander var dotter till professorn och civilingenjören Edy Velander (1894–1961) och Maj Halle (1893–1984).

Familjen tillhör släkten Velander från Småland. Hon var från 1949 gift med skådespelaren Ingvar Kjellson (1923–2014) och var bosatt i Djursholm.

Priser och utmärkelser

2016 – Teaterförbundets guldmedalj för "utomordentlig konstnärlig gärning".

2002 – Litteris et Artibus

Filmer i urval

År	Titel	Roll	Notering
1945	Kungliga patrasket	Autografjägare	
1970	Aristocats	Amelia Gabble	röst
1972	Anderssonskans Kalle	Koloniföreståndarinna	
1977	Bernard och Bianca	Madame Medusa	röst
1986	Mästerdetektiven Basil Mus	Drottning Musioria	röst
1991	Agnes Cecilia – en sällsam historia	Vera	
	Skönheten och odjuret	Mrs. Potts	röst
1994	Zorn	Kari	
1999	Pettson och Findus – Katten och gubbens år	Elsa	röst
2000	Pettson och Findus – Kattonauten	Elsa	röst
2016	Beck - Sista dagen	Granntant	

TV-serier/TV-teater i urval

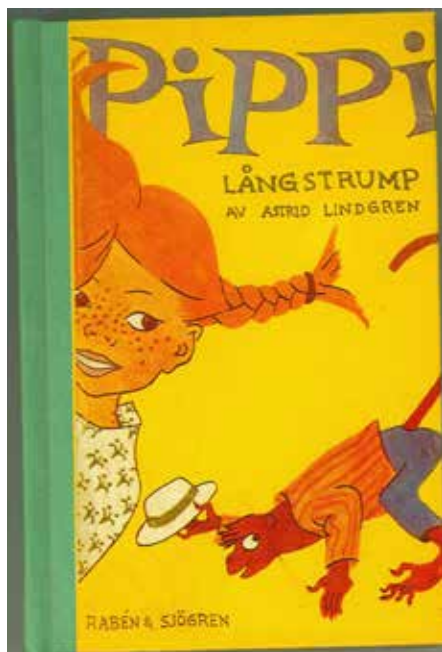
År	Titel	Roll	Notering
1967	Gumman som blev liten som en tesked	Sara Söderlund	TV:s julkalender
1969	Pippi Långstrump	Expedit	TV-serie
1988	Xerxes Dam med pudlar		TV-serie
	Alice Babs bor inte här längre	Fanny	TV-film
1991	Sunes jul	Farmor	SVT:s julkalender
1993	Allis med is	Grevinna	TV-serie
1995	Rederiet	Dagny	TV-serie
1997	Skärgårdsdoktorn	Sally Holm	TV-serie
	Vänner och fiender	Siv	TV-serie
1998	Pip-Larssons	Fru Palm	TV-serie
2003	Solbacken Avd. E	Boende	TV-serie
2020	Älska mig	Moster Anna	TV-serie

För teaterroller, se Wikipedia

Pippi Långstrump 80 år

För 80 år sedan, 1945, fick Astrid Lindgrens dotter Karin manuset till första Pippiboken i födelsedagspresent. Boken på bilden nedan är den. En sådan finns i mitt föräldrahem.

KÄLLA: astridlindgren.com, Wikipedia

Tv-serie och filmer, 1969-70

Skådespelarna

Pippi Långstrump
Pippis pappa, Efraim Långstrump
Tommy Settergren
Annika Settergren
Ingrid Settergren, mamma
Sven Settergren, pappa
Fröken Prysselius, "Prussiluskan"
Polisen Kling
Polisen Klang
Tjuven Dunder-Karlsson
Tjuven Blom

Inger Nilsson
John Bertil "Beppe" Wolgers
Pär Sundberg
Maria Persson
Öllegård Wellton
Fredrik Ohlsson
Margot Trooger (röst: Gun Arvidsson)
Ulf G. Johnsson*
Göthe Grefbo (Klang)
Paul Esser (röst: Gösta Prüzelius)
Hans Clarin (röst: Hans Lindgren)

Som jag skrev förut om
Astrid Lindgrens filmer så sam-
producerades de med Västtyskland,
som krävde att få ha med egna
skådespelare.

Deras val av Pippis pappa fungerade
inte – en späd man med alldeles för
svag röst, så Beppe fick hoppa in
med kort varsel.

*Dubbad p.g.a. att han var sjuk då rösten
spelades in

Amerikanska ungdoms-tv-serier

Huset fullt (Full House)

Komediserie som utspelar sig i San Francisco. Handlar om TV-programvärden Danny Tanner som efter att hans hustru blivit ihjälkörd av en rattfyllerist har den svåra uppgiften att ensam uppfostra sina tre döttrar D.J., Stephanie och Michelle.

Han får dock hjälp av flickornas morbror, rockmusikern Jesse och barndomsvännen, komikern Joey som flyttar in hos honom.

Man får även stifta bekantskap med Rebecca Donaldson som tillsammans med Danny leder en pratshow (Wake up, San Francisco!). Rebecca blir även Jesses flickvän, senare även hustru och de får två tvilling-pojkar ihop. En viktig roll i serien har också D.J.:s kompis Kimmy Gibbler.

Serien spelades in 1987-1995 och i de tre sista säsongerna medverkade även Scott Weinger som D.J.:s pojkvän Steve.

Tvillingarna Mary-Kate och Ashley Olsen slog igenom i serien då de båda alternerade att spela yngsta dottern Michelle.

I Sverige har TV-serien visats på TV4 och Kanal 5 och den första säsongen släpptes i Sverige på DVD den 25 mars 2009 och säsong 2 den 28 april 2010. Under hösten 2010 började TV4 Komedi sända serien.

En uppföljare, Huset fullt – igen,

där flertalet skådespelare från Huset fullt repriserar sina roller, hade premiär på Netflix 2016.

Rollista i urval

Bob Saget – Danny Tanner, änpling och far till D.J., Stephanie och Michelle

Candace Cameron – D.J. Tanner

Jodie Sweetin – Stephanie Tanner

Mary-Kate och Ashley Olsen
– Michelle Tanner

Dave Coulier – Joey Gladstone,
komiker och Dannys vän

John Stamos – Jesse Katsopolis,
musiker och Dannys svåger

Lori Loughlin – Rebecca
Donaldson, Jesses flickvän och så
småningom fru

Andrea Barber – Kimmy Gibbler,
granntjejen som ofta kommer på
besök

Scott Weinger – Steve Hale, pojkvän
till D.J.

Blake och Dylan Tuomy-Wilhoit –
Nicky och Alex Katsopolis

Rollbesättning

Producentens första val till karaktären
Danny Tanner var Bob Saget.

John Stamos karaktär fick ursprung-
ligen namnet Jesse Cochran;
Stamos ville enligt uppgift att hans
karaktär skulle bättre återspegla hans
grekiska arv, så producenterna beslutade
att byta Jesses efternamn till
Katsopolis (fr. o. m. säsong 2).

För att uppfylla lagarna om barn-
arbete rollbesattes tvillingarna
Ashley och Mary-Kate Olsen för att
växla i rollen som Michelle.
Flickorna krediterades gemensamt
som "Mary Kate Ashley Olsen"
under säsong 2-7 eftersom
producenterna inte ville att publiken
skulle veta att Michelle spelades av
tvillingar. Huset fullt är en av de
enda programmen på TV där en
bebis växte upp framför kamerorna,
med tittarna som bevittnade alla
utvecklingsstadier. Bob Saget
minns att han ofta fick klagomål
från barnskådespelarnas mammor
eftersom han inte kunde tänka på sitt
språk när han skådespelade.

Huset fulltskådespelarna

1: Bob Saget. FOTO: Behind The Velvet Rope TV.
Attribution 3.0 Unported CC BY 3.0 Deed

2: Candace Cameron (nu Cameron Bure)
FOTO: Gage Skidmore.
Attribution-ShareAlike 3.0 Unported CC BY-SA
3.0 Deed

3: Jodie Sweetin. FOTO: GabboT.
Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0
Generic

4: John Stamos. FOTO: Angela George
Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0
Unported

5: Lori Loughlin. FOTO: sean.koo
Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0
Generic

Beverly Hills

(engelska: Beverly Hills 90210 eller bara 90210)

Började spelas in 1990 och sändes fram till år 2000. Serien hade svensk premiär i TV4 1991 och har därefter även sänts i TV3 och senare även i TV 400.

Första avsnittet: 4 oktober 1990 (USA)

TV-bolag: Fox Broadcasting Company

Antal avsnitt: 293

Uppföljare: Melrose Place; Models Inc. Melrose Place; 90210; BH90210

Sista avsnittet: 17 maj 2000

Serien handlar om familjen Walsh som flyttar till Beverly Hills i Kalifornien. Ungdomarna i familjen, Brenda och Brandon Walsh, börjar high school där och blir vänner med en grupp ungdomar.

2008 kom också den nya, fristående fortsättningen, TV-serien 90210.

Svenska The Cardigans var med i avsnittet "Graduation Day: Part 2" (S07E32), med låtarna Lovefool och Been It.

Även svenska Neo Cartoon Lover med låten "Not 4 you" under namnet "Doesn't Belong" i avsnittet "The Bachelors" (S03E04)

Siffrorna 90210 är en "ZIP-kod" – ett postnummer – i Beverly Hills.

Huvudroller

Jason Priestley – Brandon Walsh (1990-1998)

Shannen Doherty – Brenda Walsh (1990-1994). Doherty avled 2024.

Jennie Garth – Kelly Taylor (1990-2000)

Tori Spelling – Donna Martin (1990-2000)

Blir tillsammans med David Silver.

Ian Ziering – Steve Sanders (1990-2000)

Luke Perry – Dylan McKay (1990-1995, 1998-2000)

Brian Austin* Green – David Silver (1990-2000)

Blir tillsammans med Donna.

Hade även en kortare romans med Valeire Malone (efter att skådespelarna privat hade brutit upp). Green castades av producenten Aaron Spelling. Producerade 48 avsnitt och regisserade 1; "Here We Go Again" (S07E02).

Gabrielle Carteris – Andrea Zuckerman/Vasquez (1990-1995)

Carol Potter – Cindy Walsh (1990-1995)

James Eckhouse – Jim Walsh (1990-1995)

Joe E. Tata – Nathaniel "Nath" Bussichio (1990-2000)

Tiffani Thiessen - Valerie Malone
(1994-1998)

Douglas Emerson - Scott Scanlon
(1990-1991)

Kathleen Robertson - Clare Arnold
(1994-1997)

Jamie Walters - Ray Pruitt (1994-
1996)

Cameron Bancroft - Joe Bradley
(1995-1996)

Mark D. Espinoza - Jesse Vasquez
(1993-1995)

Vincent Young - Noah Hunter
(1997-2000)

Hilary Swank - Carly Renolds
(1997)

Lindsay Price - Janet Sosna (1997-
2000)

Daniel Cosgrove - Matt Durning
(1998-2000)

Vanessa Marcil - Gina Kancid
(1998-2000)

Ruth Livier - Joy Taylor (1996-
1997)

Jason Wiles - Colin Robbins (1995-
1996)

Ann Gillespie - Jackie Taylor (1990-
2000)

Aaron Spellings son, Tori Spellings
yngre bror, Randy hade en gästroll
som Ryan Sanders i säsong 2, 1992.

Aaron Spelling (1923-2006).

FOTO: Monica Almeida/Los Angeles Times.

CC BY SA 4.0

*Austin lades till som barn för att
särskilja honom från en annan
skådespelare.

Brian Austin Green.

FOTO: Andywallxyz
 Attribution 4.0 International
 CC BY 4.0 Deed

Jennie Garth. FOTO: Gage Skidmore
 Attribution-ShareAlike 2.0 Generic
 CC BY-SA 2.0 Deed

Tori Spelling.
 FOTO: Andywallxyz
 Attribution 4.0 International
 CC BY 4.0 Deed

Tvillingarna på Sweet Valley High

Dramakomedi på 88 st. halvtimmes-avsnitt i 4 säsonger (5 september 1994-14 oktober 1997), baserad på bokserien Tvillingarna skriven av Francine Pascal. De handlar om tvillingsystrarna Elisabeth ("Lissie") och Jessica ("Jessie") Wakefield som går på Sweet Valley High.

Tvillingarna spelades av Cynthia Daniel och Brittany Daniel (bilden).

Tvillingarna

Elisabeth, "Lissie", är den rediga, lugna och smarta. Hon har en ständig pojkvän, Todd, som är skolans basketstjärna. Elisabeth jobbar på skoltidningen Oracle. Hennes bästa vän är Enid Rollins.

FOTO: lukeford.net

Creative Commons Attribution-Share Alike 2.5 Generic

Jessica, "Jessie", är den sluga, spontana och vilda tvillingsystern som ständigt letar efter någon ny kille att dejta. Lila Fowler är Jessicas bästa vän. Jessica hittar alltid på påhitt som oftast förstör för Elisabeth eller någon av de andra. Jessica hamnar dessutom ofta i knipa och då frågar hon alltid efter Lissies hjälp. Jessica tillhör också en klubb där de kallar sig "Enhörningarna". Medlemmarna måste gilla samma saker som t. ex. shopping, senaste skvallret, festa och dejta killar.

Vänner

Lila Fowler - Rik, skvallrig och mode-medveten och "Enhörningarnas" ledare. Jessicas bästa vän.

Enid Rollins - Lojal men rolig har inte alltid sån tur med killar. Elisabeths bästa vän.

Winston - Clownen med otur som alltid är redo att dejta Jessica. Jobbar på inestället Moon Beach.

Todd Wilkins - Skolans basketstjärna

Bruce Patman - Rik, snygg, stöddig och väldigt självmedveten.

Manny - Korta killen som hänger efter Enid.

Tatyana - Modellen som flyttade till Sweet Valley

Serien sändes i TV3 och på ZTV 1999-2003.

20 år med röd nationaldag

2005 blev 6 juni, Sveriges nationaldag, helgdag.

I många andra länder firas nationaldagen stort, men i Sverige är vi lite mer sparsmakade.

Övriga Nordens nationaldagar

Norge	17/5	Prinsregent Kristian VIII av Danmark valdes till kung och skrev under Norges grundlag 1814
Danmark	5/6	Danmarks grundlagsdag hyllar dagen då landets grundlag signerades 1849.
Island	17/6	Den isländske självständighetsförespråkaren Jón Sigurðsson föddes 1811. Självständighetsförklaring 1944
Färöarna	29/7	Ólavsøka (danska: Olaifesten, Olai/Olaj) Till minne av den norska kungen Olav den helige. Olof var kung i en tid när Färöarna var norska och han blev ett färöiskt helgon. På hans dödsdag vid slaget vid Stiklestad den 29 juli 1030 ger färingarna uttryck för det innersta av sin nationalitet.
Finland	6/12	Självständighetsdagen

KÄLLA: Wikipedia, folkofolk.se

Väskförbud upphävs

Den 23 maj 2025 beslutade Säkerhetspolisen att sänka terrorhotnivån från 4 till 3 på en 5-gradig skala. Polismyndigheten har därför beslutat att den nationella inriktningen om väskförbud vid större arrangemang inte längre ska tillämpas.

Väskförbudet vid alla större evenemang infördes den 1 november 2023. Beslutet föranleddes av att terrorhotnivån höjts från 3 till 4 på en 5-gradig skala, en ändring som skedde i augusti samma år. Beslutet att häva väskförbudet välkomnas i framför allt underhållningsbranschen.

En del tycker att förbudet borde upphävs tidigare.

För arrangörer innebär det förstås att de slipper lägga resurser på visitering och portning av väskor (och hantera undantag) i den utsträckning som behövts under förbudstiden.

En del arrangörer till stora artister på stora arenor kan ha svårt att anpassa sig till de nya reglerna i tid.

Som förr

Med även coronarestriktionerna som existerade i flera år borttagna blir det nu alltså lättare att gå på stora evenemang i Sverige än på över 5 år. Man kan säga att det blir som förr.

KÄLLA: sverigesradio.se, aftenbladet.se

PAPPER OCH STYGN

Härnösands
kommun